

[FINESTRA AL MÓN] Haití: quan la política fracassa

Albert Punsola (/autor/albert-punsola-44)

14/02/2006

 Haití comparteix amb la República Dominicana una mateixa illa, l'illa de L'Espanyola. No obstant, la seva realitat té poc a veure amb la de l'estat veí. No és només perquè existeixin diferències racials, culturals i lingüístiques, que hi són, sinó perquè Haití és el país més pobre d'Amèrica i els seus indicadors estan més a prop dels països subsaharians que no pas dels americans. Actualment se situa en el número 153 de l'Index de Desenvolupament Humà. Què ha portat els 8,5 milions d'haitians a una situació tan greu? Què ha fallat perquè el país no hagi pogut aprofitar 200 anys d'independència per construir una societat estable? Els habitants originaris de l'illa van ser exterminats pels espanyols en poc més de dues dècades de domini i van ser reemplaçats per esclaus africans. França va obtenir el control de la part occidental -el futur Haití- a través d'un tractat en el segle XVII. La Revolució Francesa va estimular la revolta de la població que va conduir a la derrota de França el 1803 i a la independència el 1804. **Estabilitat impossible** Entre 1804 i 1957 un total de 24 caps de l'estat d'un total de 36 van ser trets del poder amb violència o bé assassinats. Des d'aleshores la pobresa, la violència i la degradació ambiental han estat a l'ordre del dia en un procés de degeneració que les dictadures de la segona meitat del segle XX -François Duvalier i Jean Claude Duvalier- han acabat de reblar. La darrera esperança va arribar el 1990 quan el capellà catòlic Jean Bertrand Aristide va obtenir una victòria electoral però, un any després, un cop d'estat el va fer fora. La intervenció americana del 1994 el va tornar a la presidència, que va perdre poc després a les eleccions fins que l'any 2000 s'hi va tornar a presentar i va guanyar. Va ser una victòria discutida que va fer caure el país, un cop més, en l'anarquia. Aristide va aguantar fins el 2004 quan -tot coincidint amb el bicentenari de la independència- va haver de dimitir entre greus enfrontaments de milícies armades. Aleshores, una força militar internacional comandada per Nacions Unides va arribar per reestablir, relativament, l'ordre. La meitat de la població del país és analfabeta; l'esperança de vida se situa al voltant dels 50 anys, amb la major incidència de SIDA d'Amèrica, i la mortalitat infantil és del 61 per 1000. La situació sanitària és greu: la contaminació de les aigües és elevada i les infeccions són habituals, atesa la manca d'infraestructures que garanteixin la higiene, tant pel que fa a les conduccions d'aigua com en el tractament dels residus. L'absència d'un període llarg d'estabilitat ha impedit la construcció de les infraestructures bàsiques per proveir a la població d'un benestar mínim. I precisament ha estat una població decebuda i justificadament irritada la que ha estat manipulada repetidament per faccions que pretenien fer-se amb el poder. **Al forat del pou** Segons l'[anuari de la CIA](https://www.cia.gov/redirects/ciaredirect.html) (https://www.cia.gov/redirects/ciaredirect.html) l'any passat Haití va pagar al [Banc Mundial](http://www.worldbank.org) (http://www.worldbank.org) els endarreriments del seu deute, fet que li obre el camí per adquirir nous compromisos amb la institució. La notícia no és especialment bona. Tots els ajuts que fins ara han arribat al país no han aconseguit treure'l del forat del pou. Els Estats Units i la Unió Europea van cancel·lar els seus ajuts després de les eleccions del 2000 amb acusacions de que la majoria dels fons aportats eren malversats. L'excap de cooperació internacional a Haití Tomas Brundin va concedir el juliol del 2005 una curta però [interessant entrevista](http://news.bbc.co.uk/hi/spanish/latin_america/newsid_4729000/4729313.stm) (http://news.bbc.co.uk/hi/spanish/latin_america/newsid_4729000/4729313.stm) a la BBC on explica que degut als problemes de corrupció del país l'ajut internacional no reverteix en millores. Igualment, assenyala que una de les vies de solució a l'atzucac haitià és el desarmament de la població. L'escenari de la globalització tampoc no ha estat favorable al país. La producció agrícola haitiana -cafè, mango, alvocat, etc- ha vist limitada la sortida als mercats internacionals per la dificultat de competir amb la producció d'altres països en desenvolupament més potents i per les barreres comercials dels

països més rics han imposat per defensar les seves agricultures. Actualment, Haití ha esdevingut una 'plataforma logística' de primera magnitud per a la cocaïna que viatja a Nord-Amèrica i Europa.

Desforestació El 71% de la energia consumida al país té l'origen en la combustió de la llenya. Per aquesta raó, Haití ha quedat pràcticament sense masses forestals. Aquestes només ocupen un 1,4% de la superfície total, segons dades del 2005. Alguns experts han apuntat que si el ritme de desforestació continua com fins ara, l'any 2008 Haití podria quedar-se sense arbres. El problema ja va començar als anys 50 i en els anys 80 és va intentar resoldre a través d'un programa nacional de replantació, efectuada pels pagesos, amb un total de 25 milions d'arbres. Però, per manca de control, es va acabar tallant-ne set per cada exemplar nou que s'havia plantat. Els efectes d'aquests hàbits -per altra banda inevitables, donat el grau de pobresa- han estat la degradació del sòl, l'erosió, l'empitjorament de les sequeres i la desertificació. La pobresa al camp ha provocat en els darrers anys migracions internes que s'han dirigit a les principals zones urbanes, especialment la capital Port-au-Prince, que ja ha sobrepassat els 2 milions d'habitants. A la ciutat la pobresa canvia d'ubicació però no de nom. El fet que hi hagi més població urbana no ha frenat la desforestació ja que els hàbits en aquest sentit no s'han modificat ni tampoc ho han fet les possibilitats de disposar d'altres fonts d'energia. Així, en la dècada dels 90 la desforestació va incrementar-se anualment en un 0,60% i en el període que va del 2000 al 2005 l'augment anual ha estat del 0,73%. La desforestació va tenir un paper fonamental l'any 2004 quan va contribuir a empitjorar els efectes de la tempesta tropical Jennie. Les pluges torrencials que van caure durant 30 hores seguides van inundar ciutats com Gonaïves envoltada de turons amb sòls erosionats que van ser incapaços d'absorbir les precipitacions i on 250.000 persones es van quedar sense habitatge. Una dada significativa: Haití va perdre en aquesta tempesta 2.000 persones, la República Dominicana tan sols 19.

Horitzons Els resultats de les recents eleccions celebrades a Haití -febrer 2006- apunten a una victòria de René Preval, que ja havia estat president entre 1996 i 2001. Preval és popular però els seus vincles amb Aristide podrien suscitar de nou l'enfrontament civil. Els darrers anys han estat circulant en medis diplomàtics comentaris sobre el fet que, si el país fracassava de nou després de les eleccions del 2006, hauria de deixar de ser un estat sobirà i convertir-se en un protectorat de les Nacions Unides. Aquesta idea va ser reiterada pel delegat especial de l'ONU a Haití, el xilè Juan Gabriel Valdés, dies abans de les eleccions. Koffi Annan el secretari general de les Nacions Unides va escriure un article sobre Haití el 2004 en què exposa algunes idees molt clares, que encara són vàlides dos anys després. Sobre el protectorat diu que el país ja ho va ser a principis del segle XX, sota la tutela dels Estats Units i ja s'han vist els resultats. Significa això que cal deixar Haití sol amb els seus problemes? De cap de les maneres, apunta Annan: "Haití no pot posar la seva situació en ordre i la conseqüència de deixar-lo lliurat als seus propis mitjans significaria l'agreujament del caos." Annan proposa una acció multilateral coordinada i prolongada en el temps -durant més de 10 anys- i destaca la necessitat, coincidint amb Tomas Brundin, de desarmar la població. A Haití, ni el fàcil discurs sobre l'imperialisme opressor, d'una banda, ni l'explicació simplista sobre els líders corruptes del tercer món, de l'altra, serveixen per interpretar la realitat. No són causes excloents. El que ha passat de veritat és que imperialisme i corrupció local s'han estat alimentat mútuament durant dos segles. I l'única esperança radica en trencar aquesta ignominiosa aliança.

Adjunt

Mida

 Especial:Finestra al món	21.68
(https://www.sostenible.cat/sites/sostenible.cat/files/public/migraciudades/img/bannerfinestra.jpg)	KB

Share 0

Tuit

 (<https://plus.google.com/share?url=https%3A//www.sostenible.cat/noticia/finestra-al-mon-haiti-quan-la-politica-fracassa-0>)

 (<https://www.sostenible.cat/print/noticia/finestra-al-mon-haiti-quan-la-politica-fracassa-0>)

Relacionats

Butlletí

Correu electrònic *

[Enviaments anteriors \(/newsletter/sostenible\)](/newsletter/sostenible)

(/)

Revista de la **xarxa** de ciutats
i pobles cap a la sostenibilitat

**Diputació
Barcelona**

<http://www.diba.cat>

[Arxiu \(/arxiu\)](/arxiu)

[Continguts per categoria \(/tagclouds/chunk/3\)](/tagclouds/chunk/3)

[Continguts per etiqueta \(/tagclouds/chunk/1\)](/tagclouds/chunk/1)

[Continguts per municipi \(/tagclouds/chunk/2\)](/tagclouds/chunk/2)

[Avís legal \(http://www.diba.cat/avislegal\)](http://www.diba.cat/avislegal)

[Contacte \(/formulari/contacte\)](/formulari/contacte)

[RSS \(https://www.sostenible.cat/pagina/rss#overlay-context=\)](https://www.sostenible.cat/pagina/rss#overlay-context=)

<https://www.facebook.com/Sosteniblecat-146513494888>

<http://www.twitter.com/xarxasost>

<http://youtube.com/xarxasost>

[\(rss.xml\)](#)